

INFORMAČNÍK

11-12-2015

Časopis MO STP Č. Lípa a STP Česká
Lípa, o.p.s.

PRANOSTIKY

LISTOPAD

Je opravdu zvláštní, že se ještě k 1. listopadu zachovala optimistická rčení, která se zmiňují o babím létě. A jedno z nich je velmi poetické - „Kolem Všech svatých slunce ještě uroní slzu babího léta!“ To by snad šlo přijmout, ovšem na pováženou je další rčení - „Léto Všech svatých trvá tři hodiny, tři dny nebo také tři týdny!“ S přimhouřením obou očí by se daly akceptovat ty tři hodiny, ovšem-ty další časové jednotky dokazují, že pranostika musela vzniknout v jiné klimatické oblasti, nejspíše u Středozevního moře. Naši předkové si rádi hráli nejen s mystickou čtyřicítkou, ale i s jedničkami - „Nepřijde-li sníh na Vše svaté v noci, přijde o Martině se vši mocí“. Sedm jedniček - 1.11. a 11.11 – to se jim opravdu povedlo!

František Hrubín: Listopad

Na bezlistých stromech prázdná hnízda

chladný vítr nyní vymetá.

Zmlkl zpěv, jen on tu hučí, hvízdá,

listí padá z jeho řešeta.

Projdeme se ještě po doubravě.

nasbírej si listí, děvčátko,

zlatého, jak vlásy na tvé hlavě,

sněhy zasypou je zakrátko.

Dobře bude hořet vyschlé dříví.

Padejte si, mlhy, na lada!

Oheň v srdci zase láska živí,

láska, která na něj příkládá

Tady je doba vykrmené a připravené na pečínku a k hodování husy. Podle známé pranostiky „přijíždí svatý Martin na bílém koni“ (11. listopad) se dalo v mnoha místech očekávat první sněžení. Dá se však vůbec usuzovat na vývoj počasí podle vykrmené, zaříznuté a oškubané husy připravené k pečení? Podle libových pověr, když byla kobylka husy bílá, mělo být hodně sněhu. Pokud byla namodralá, měla být zima sice se sněhem, ale mírná. A modrá kobylka, ta předpovídala zimu deštivou a blátivou.

PROSINEC

Počátkem prosince se nacházíme v období adventu, což je pro křesťany přípravná doba na Vánoce, která trvá čtyři neděle. A snad právě proto sází většina adventních pranostik na velkou setrvačnost počasí - „Začne-li zima s adventem, potrvá deset dnů“, což by se dalo přijmout, ale naopak je třeba odmítnout, že „Je-li v první adventní týden mrazivo, bude zima trvat osmnáct nedělí“ Zimní jsou pak pranostiky - „Svatá Barbora vyhání dříví ze dvora“ nebo „O svaté Barboře ležívá sních na dvoře“. Co se týče dalšího světce – Mikuláše, naši předkové docela usoudili, že kolem 6. prosince může být počasí všelijaké. A tak třeba „Svatý Mikuláš splachuje břehy“, a tím zřejmě i naše hříchy, ale také „O svatém Mikuláši snížek často prší“, Třináctka je pro mnohé pověřivé lidi číslo nešťastné, ale naši předkové se ho nebáli a svaté Lucii připsali i několik zajímavých pranostik. Nejznámější je „astronomická“ - „Svatá Lucie noci upije a dne nepřidá“, stejně jako další „Svatá Lucie ukazuje svou moc, neb nám dává nejdelší noc“. Je to samozřejmě opět tvrzení předčasné, neboť nejdelší nosí máme před Vánocemi okolo zimního slunovratu.

František Hrubín: Prosinec

Za celý rok dala země lidem

hojně darů a teď usíná.

Na střechy sních položil se s klidem,

vlhký u teplého komína.

Ve stavení život neustává,

všechno se tu chystá na hoby,

voní jehličí i kamna žhavá,

je to vůně míru, pohody.

Zimo, obcházej se naše prahy,

krabaťte se, cesty, od zmrazků,

buďsi ještě na sluníčko záhy,

ale stále je čas na lásku.

Vánoční svátky byly ve své současné podobě v našich zemích zavedené někdy ve 4. století, přičemž nahradily pohanské slavnosti zimního slunovratu. Podnětem k oslavám zpočátku byla chvíle, kdy délka noci vrcholí a začíná přibývat světla ohlušujícího probuzení slunce, s nímž přichází nový příslib života životadárného tepla, příslib vlídnějších časů po kruté zimě i vidina zrození života na polích.

(Připravil Michal Erben)

PŘIPRAVUJEME:

1. 6. – 8. listopadu- ozdravně-edukační víkend pro zdravotně postižené a seniory v penzionu Nový Mlýn ve Starých Splavech.

2. 23. – 26. listopadu – výstava prací osob se zdravotním postižením a seniorů- Komunitní centrum, Školní 2213 Česká Lípa(výrobky na výstavu dodat do Komunitního centra do 19. 11. 2015).**Otevírací doba:** pondělí-10.00-16,30, úterý, středa-9.00-16,30, čtvrtek-9.00-12.00

3. 30.listopadu-v LDN Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa od 13.00-Seminář o významu a léčebných účincích canisterapie („Léčba psí duší“). Je určen pro lékaře a zdravotnický personál. Přednáší vedoucí střediska canisterapie STP Č. Lípa o.p.s. H. Málková

4. 3. prosince od 15.00 – Mikulášská- restaurace Skleník na Slovance v České Lípě., spojená s členskou schůzí MO TP(začíná ve 14.00)-

5. Kurz znakového jazyka- Česká Lípa- úterý od 15.00 hod.

Kytlice- Domov pro ZP-čtvrtek- od 13.00 hod.

Nový Bor- pátek od 10,30 a od 15.00 hod.

6. Kroužek pro děti s poruchou autistického spektra-9.11., 7.12. 2015 od 15,30 hod. v Komunitním centru, školní 2213 Česká Lípa

7. Arteterapie- 10.11. a 8. 12. 2015 od 13.00 v Komunitním centru Č. Lípa

8. Plavání- od října 2015(možnost dalších přihlášek- kontaktujte E. Zemanovou-723594459 nebo Z. Zahrádkovou-606161859)

OHLÉDNUTÍ ZA AKTIVITAMI SDRUŽENÍ TĚLESNĚ POSTIŽENÝCH

ČESKÁ LÍPA o. p. s.

1. Sdružení tělesně postižených Česká Lípa o.p.s. začalo několik pilotních projektů. V rámci těchto projektů navázalo v loňském roce spolupráci s útulkem pro opuštěná zvířata BONA v Kozlech, vedeným p. Šubrovou,(protože máme hodně společného). Domluvili jsme se na společných aktivitách protože v útulku nejsou jen zdravá zvířátka, ale i zvířátka s nejrůznějšími handicap. Bylo dohodnuto, že na konci prázdnin uspořádáme společnou návštěvu útulku. Ta se uskutečnila 27. srpna 2015 . Další společná akce se uskutečnila 4. října v hotelu Merkur v České Lípě. Jednalo se o výstavu koček z útulku, která byla doplněna výstavou a prodejem výrobků zdravotně postižených a seniorů, kterou zajistilo Sdružení tělesně postižených Česká Lípa o.p.s.. Akce byla uspořádána právě na Mezinárodní den zvířat.(Roku 1226 4.10. kdy zemřel františkánský mnich Sv. František z Assisi, který pečoval o opuštěná, nemocná a týraná zvířata, a právě proto se na tento den stanovil Mezinárodní den zvířat.) Kolem 150 návštěvníků shlédlo 24 vystavených kočiček z útulku a dvě z nich zde našly své nové pány. Proběhla i volba Miss kočka. Velkým přínosem akce bylo i to, že ji navštívilo hodně dětí, které se od majitelky útulku M. Šubrové dozvěděly spoustu zajímavých věcí ze života samotných kočiček, ale i dalších zvířat, které v útulku jsou. Vedle zdravých zvířátek jsou zde i zvířátka s různými handicap, o které je postaráno stejně dobře, jako o ostatní. Je na nás všech, abychom zvířata, která nám dokážou být věrná, dodávají nám energii a radost, dobře opatrovali a chránili. Tím si obohacujeme život, který je tak krásný.

2. Ve dnech 11. a 12. září 2015 uskutečnilo Sdružení tělesně postižených Česká Lípa o.p.s. ozdravně-edukační víkend pro rodiče s dětmi v penzionu Nový Mlýn ve Starých Splavech. Pro účastníky byla zajištěna doprava autobusem do místa konání akce a zase zpět. V pátek odpoledne přivítala přítomné ředitelka E. Zemanová, která je seznámila s programem akce a uvítala lektorku Danu Hegerovou, která měla pro účastníky akce připraven bohatý program. Vedle pohybových aktivit to byla i výtvarná činnost, povídání o delfinu Dilovi, spojené

s promítáním, v sobotu pak byl hlavní náplní pobytu odborný výklad o dotykových masáží a jejich praktický nácvik, tak, aby rodiče, ale i samotné děti byli schopni tyto masáže praktikovat i po svém návratu z pobytu. Dotykové masáže přinášejí prohloubení vztahů uvnitř rodiny, celkové zklidnění, zlepšení soustředění a tím i zlepšení ve škole. Protože nám přálo i počasí, byla část odpoledne věnována vycházce do okolí. V rámci vycházky pak měli účastníci nasbírat přírodní materiál, ze kterého pak po návratu vytvářeli koláže. Spokojení účastníci pak se svými výtvary odjžděli do svých domovů s přáním, aby se podobná akce opakovala i v příštím roce. Vedle nových poznatků totiž měli možnost navzájem si vyměnit zkušenosti s řešením jednotlivých problémů, což pro všechny bylo velice inspirující. Akce se zúčastnilo 12 osob.

3. Na ozdravně-edukační víkend bezprostředně navázal rekondiční pobyt pro zdravotně postižené a seniory, pořádaný okresní a místní organizací Svazu tělesně postižených Česká Lípa ve spolupráci se Sdružením tělesně postižených Česká Lípa o.p.s. Pobyt probíhal rovněž v penzionu Nový Mlýn a účastnilo se ho 30 zdravotně postižených a seniorů z celého Libereckého kraje. Pobyt se uskutečnil ve dnech 13. -19. září 2015. I zde měli účastníci možnost využít společné dopravy autobusem, což také v hojné míře využili. Pro všechny byl připraven bohatý odborný i společenský program. Vedoucí pobytu E. Zemanová a Z. Zahradková po příjezdu a ubytování seznámili přítomné s programem celého rekondičního pobytu. Pravidelnými akcemi bylo měření tlaku, ranní rozcvička, cvičení na židlích a karimatkách pod vedením rehabilitační sestry M. Kronikové. Cvičení bylo přizpůsobeno zdravotnímu stavu účastníků. V průběhu pobytu absolvoval každý účastník 2 klasické masáže. Kondiční vycházky byly realizovány denně podle zájmu účastníků. Vedle cvičení a masáží měli účastníci možnost využít i termoterapii na podložkách Amethyst Bio-Mat. Vedle průvodního slova fyzioterapeutky k jednotlivým druhům postižení a správnému cvičení byl připraven i další odborný program - příslušníci Městské policie Česká Lípa - strážníci p. Tvrdlík a p. Šafránek a velitel MP Mgr. V. Jeník v rámci prevence seznámili přítomné jak bránit sebe i svůj majetek venku i doma, včetně praktických ukázek. M. Mocová provedla prezentaci projektu ANDĚL STRÁŽNÝ. H. Málková a H. Bartoníčková se svými canisterapeutickými psy Tonym a Igorem ze střediska CANISTÉ seznámily přítomné s rehabilitací za pomoci psů, včetně praktických ukázek (např. ukázka polohování těžce zdravotně postiženého s oběma psy). V průběhu týdne byly připraveny společenské a sportovní soutěže (např. Bingo, A-Z kvíz, šipky, kroužky, hod granátem ad., stolní hry). Čtvrteční odpoledne bylo zpestřeno hudebním vystoupením p. Měkoty a tombolou. Na závěr pobytu byla připraveny přednášky Finanční gramotnost a Domácí násilí, které provedli pracovníci Centra soc. služeb z Loun. Po sobotní snídani se spokojení účastníci vraceli autobusem zpátky do České Lípy s přáním, aby se akce konala i v příštím roce.

4. 26. září jsme uskutečnili v Jihočeské restauraci U Bohouše v České Lípě pilotní projekt - ŠATY DĚLAJÍ ČLOVĚKA - módní přehlídku pro zdravotně postižené a seniory. Smyslem této akce bylo ukázat, že i tato skupina lidí se může vkusně a levně obléknout k nejrůznějším příležitostem. Jako modelky a modelové vystoupili vozíčkáři z DPS Liberec, kteří předvedli 7 vystoupení - např. sportovní oblečení - golf, maškarní, společenské oblečení, oblečení na všední den a další. Další modely předvedli studentky 1. ročníku Obchodní akademie v České Lípě a členka Divadelního klubu mladých. Součástí přehlídky bylo i předvedení kloboukových kreací, které byly připraveny v rámci arteterapeutické dílny.

Oblečení dodaly Servis FM Česká Lípa, - M. Hourová, V. Knirschová - Liberec, o modelky a modely se postarala vizážistka L. Kapustová z Liberce.

Přes 53 návštěvníků odměnilo předvedené kreace bouřlivým potleskem. Pro mnohé z návštěvníků se tato přehlídka stala inspirací pro obměnu šatníku. A projevíli zájem o opakování akce.

Akce zajistilo a provedlo Sdružení tělesně postižených Česká Lípa o. p. s., J. Eichlerová - lektorka výtvarných činností a středisko CANISTÉ - canisterapie Liberec.

INFORMACE Z NRZP A STP

Vláda na svém jednání 20. srpna 2015 rozhodla usnesením č. 647 o zvýšení minimální mzdy. Standardní minimální mzda bude od 1. ledna 2016 činit 9 900 Kč. Současně došlo také, a to na základě jednání NRZP ČR s představiteli státu, zaměstnavatelů a odborů, k navýšení minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů. Od 1. ledna 2016 bude činit 9 300 Kč, to znamená, že minimální mzda se u této skupiny zaměstnanců zvyšuje o 1 300 Kč. Je to dobrý základ k tomu, aby od 1. ledna 2017 došlo k vyrovnání standardní minimální mzdy a minimální

mzdy u příjemců invalidních důchodů. Vláda tak plní svůj závazek, který je schválen v Národním plánu podpory vyrovnávání příležitostí na období 2015 až 2020.

Dopady sociálních reforem na osoby se zdravotním postižením

Z zvýšení příspěvku na péči je jednou z hlavních priorit NRZP ČR již delší dobu. Po déle trvajících jednáních se podařilo uspořádat Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 25. 2. 2015 seminář k této otázce. Výsledkem bylo doporučení pro vládu zvýšit příspěvek o 10%, a to od 1. 1. 2016. Přestože NRZP ČR se mnohokrát dožadovala, aby MPSV předložilo potřebný návrh zákona, aby bylo možné jej projednat v termínu, který by umožnil stanovit účinnost zákona k tomuto datu, nestalo se tak. MPSV se zpracováním návrhu otálelo, takže teprve nyní končí připomínkové řízení. Návrh zákona upravující zvýšení příspěvku je zpracován ve dvou variantách. První varianta počítá s desetiprocentním zvýšením od 1. 7. 2016. Varianta dvě pak počítá s rozdělením zvýšení do dvou etap, a to od 1. 7. 2016 o 5% a od 1. 1. 2017 o dalších 5%. MPSV ČR argumentuje tím, že zvýšení příspěvku na péči o 10% by si vyžádalo v roce 2016 zvýšení nákladů na příspěvek o 1,05 miliardy Kč. NRZP ČR však upozorňuje na to, že snížení příspěvku na péči pro osoby v prvním stupni závislosti z 2 000 Kč na 800 Kč přineslo úspory v částkách daleko přesahující náklady na zvýšení příspěvku v roce 2016. Přehled uspořené prostředků uvádíme v následujícím textu.

- I. Úspory způsobené snížením příspěvku na péči v prvním stupni od 1. 1. 2011 V České republice je celkem 101 185 příjemců příspěvku ve stupni I. Ke snížení tohoto příspěvku došlo od 1. 1. 2011 o 1 200 Kč, a ve státním rozpočtu tak bylo uspořeno celkem 1 457 064 000 Kč ročně, což v období pěti let lze tedy odhadnout přibližně na částku 7 285 320 000 Kč. II. Změnami důchodového pojištění k 1. 1. 2010 byl dosavadní systém částečných a plných invalidních důchodů nahrazen systémem invalidních důchodů •třetího stupně, jehož procentuální výměna je totožná s dřívější procentní výměrou plného invalidního důchodu; •invalidním důchodem druhého stupně, jehož procentní výměra odpovídá dřívějšímu částečnému invalidnímu důchodu; •invalidním důchodem prvního stupně, jehož procentní výměra činí pouze dvě třetiny invalidního důchodu druhého stupně. rok Stupeň ID Počet Průměrná výše Měsíční úspora SR ID II. – ID I. Roční úspora SR ID II. – ID I. 2013 ID 3. st. celkem 197 946 10 245 ID 2. st. celkem 64 545 6 675 ID 1. st. celkem 158 771 5 989 108 916 906 1 307 002 872 2012 ID 3. st. celkem 206 549 10 141 ID 2. st. celkem 61 578 6 714 ID 1. st. celkem 157 591 6 021 109 210 563 1 310 526 756 2011 ID 3. st. celkem 217 536 10 004 ID 2. st. celkem 57 033 6 748 ID 1. st. celkem 156 821 6 094 102 560 934 1 230 731 208 2010 ID 3. st. celkem 232 839 9 656 ID 2. st. celkem 53 953 6 671 ID 1. st. celkem 164 361 6 140 87 275 691 1 047 308 292 Údaje za rok 2014 nebyly v době zpracování ještě publikovány. Celkově byla jen za období 2010 – 2013 získána na úkor osob, které byly dříve částečně invalidní, částka 4 895 569 128 Kč. Sociální příplatek úplná rodina, 1 dítě Věk dítěte do 6 let 6 – 15 let 15 – 26 let dlouhodobě nemocné 1528 1975 2995 Dlouhodobě ZP 2488 3092 3879 Dlouhodobě TZP 3324 4192 4617 Pokud nežije poživatel ID prvního stupně ve společné domácnosti s jinou osobou nebo není výdělečně činný, nachází se ve stavu hmotné nouze. Sociální příplatek náležel při příjmu do dvojnásobku životního minima. Pobíralo jej cca 15 000 rodin. Velká většina z nich se jeho zrušením dostala do stavu hmotné nouze. Zvláště těžce byli postiženi osamělí rodiče. Částku, která byla získána, nelze vyčíslit, neboť výše příspěvku se měnila v závislosti na výši příjmů. 2. Rodičovský příspěvek se vyplácí nejdéle do 4 let věku dítěte a nově se zavádí hranice 220 000 Kč platná pro jedno dítě. Tato hranice znamená pro rodiny s dítětem, které bylo podle dřívějších předpisů dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené v období do 7 let věku, nižší příjem o 418 400 Kč, neboť částka, kterou mohl rodič takto postiženého dítěte získat na rodičovském příspěvku, činila až 638 400 Kč. IV. Důsledek zrušení příspěvků podle vyhlášky 182/1991 Sb. 1. Zrušením vyhlášky zanikly: a) příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu a garáže ve výši 400 a 200 Kč měsíčně (§ 45 vyhl.) b) příspěvek pro úplně nebo prakticky nevidomé občany vlastníci vodícího psa ve výši 800 Kč měsíčně (§ 46 vyhl.) c) bezúročná půjčka na zakoupení motorového vozidla, která mohla činit až 40 000 Kč, s dobou splatnosti 5 let d) zrušen byl rovněž příspěvek na celkovou opravu motorového vozidla. 2. Výrazně omezena byla možnost získání zvláštních pomůcek Omezení dostupnosti pomůcek je způsobeno 3 hlavními faktory: a) podstatným zúžením sortimentu pomůcek, na který mohl být poskytnut příspěvek, příloha č. 4 vyhlášky č.182/1991 Sb., ve znění platném do konce roku 2011. Příloha uváděla 16 pomůcek pro osoby s tělesným posti-

žením, zatímco vyhláška č. 388/2011 Sb. uvádí pouze 9 pomůcek, z toho 2 se týkají stavebních prací, které byly dříve součástí příspěvku na úpravu bytu, jenž obsahoval 9 položek. Pokud se týká sluchového postižení, došlo ke snížení z 18 na 9 druhů pomůcek a u osob se zrakovým postižením došlo ke snížení z 20 na 17 položek. b) změnou indikací pro poskytnutí příspěvku, což se týká zejména osob s těžkým tělesným postižením, kde poskytování pomůcek je vázáno v podl.. Státní sociální podpora 1. Zcela zanikl sociální příplatek, tj. i v případě rodin se zdravotně postiženým členem. Dopady na rodiny s dětmi a příjmem rovným nebo nižším než životní minimum:

- II. statě na těžké vady nosného nebo pohybového ústrojí. Podle předchozí úpravy byl příspěvek na zakoupení, celkovou opravu a úpravu vozidla, příspěvek na úpravu bytu a příspěvek na individuální dopravu podmíněn statutem těžce zdravotně postiženého občana, který podle přílohy č. 2 vyhlášky zahrnoval držitele průkazu TP, ZTP a ZTP/P. Tedy okruh příjemců byl podstatně širší než status občanů s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí podle současné přílohy č. 5, vyhlášky č. 388/2011 Sb., kterou se provádí zákon o osobách se zdravotním postižením. c) zrušením možnosti úhrady pomůcek, které jsou ze zdravotního pojištění hrazeny jen částečně. V. Dosavadní příspěvky na opatření zvláštních pomůcek, na úpravu bytu a na zakoupení, celkovou úpravu a zvláštní úpravu motorového vozidla se transformují do nového příspěvku na pomůcky. Příspěvek se přiznává na základě zdravotních indikací uvedených v příloze zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Součet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku nesmí v 60 kalendářních měsících po sobě jdoucích přesáhnout částku 800 000 Kč. Maximální výše příspěvku na jednu pomůcku činí 350 000 Kč. Zavádí se spoluúčasť ve výši 10%. Příspěvek na pomůcky, jejichž cena nedosahuje 24 000 Kč, se poskytne jen v případě, že příjem je nižší než osminásobek životního minima. Důsledky tohoto opatření ve vztahu k pomůckám jsou uvedeny v části IV bodu 2 tohoto textu. Kromě toho je nutné upozornit na dramatické omezení možnosti úprav bytu, které dříve byly předmětem zvláštního příspěvku. Zatímco § 34 vyhlášky č. 182/1991 Sb., ve znění platném do 31. 12. 2011, obsahoval tento výčet úprav: a) úprava přístupu do domu, garáže, k výtahu včetně schodů, k oknům a na balkón, b) úprava povrchu podlahy, ovládacích prvků domovní a bytové elektroinstalace, kuchyňské linky, popřípadě dalšího nábytku, c) rozšíření a úprava dveří, d) odstranění prahů, e) přizpůsobení koupelny a záchodu včetně vybavení vhodným sanitárním zařízením a lehce ovladatelnými bateriemi, f) instalace potřebné zvukové nebo světelné signalizace, g) zavedení vhodného vytápění, h) vybudování telefonního vedení, i) stavební úpravy spojené s instalací výtahu. Rozsah úprav byl posuzován se zřetelem na závažnost a druh zdravotního postižení občana. Současná úprava obsažená v příloze vyhlášky č. 388/2011 Sb. zahrnuje pouze stavební práce spojené s uzpůsobením koupelny a WC; jedná se o stavební práce a s nimi nezbytný související materiál na úpravu (nikoli o obklady, podlahové krytiny, sanitu apod.) a stavební práce spojené s rozšířením dveří v bytě. Poznámka: Jak předchozí, tak stávající právní úprava přitom podmiňuje poskytnutí příspěvku skutečností, že jde o občana s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí. VI. Příspěvky na provoz motorového vozidla a na individuální dopravu nahrazuje nový příspěvek na mobilitu s jednotnou částkou 400 Kč měsíčně. Také tady došlo k výraznému snížení příspěvku, a to zejména u těžce tělesně postižených osob. Roční výše příspěvku na provoz motorového vozidla činila podle ustanovení § 36 vyhlášky 182/1991 Sb., ve znění platném do 31. 12. 2011, částku 7 920 Kč s možností zvýšení o 400 Kč za každých započatých 500 kilometrů nad 7000 km ročně. Nynější výše příspěvku na mobilitu činí pouze 4 800 Kč, bez možnosti zvýšení. Obdobně snížení zaznamenal i příspěvek na individuální dopravu, který byl určen pro osoby s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí a občany úplně nebo prakticky nevidomé, a to z 6 500 Kč ročně na 4 800 Kč. Z výše uvedeného výčtu je více než zřejmé, že hlavní úspory v oblasti sociálního zabezpečení se uskutečnily na úkor osob se zdravotním postižením. V kontextu těchto úspor je zcela nepochopitelné váhání politické reprezentace nad zvýšením příspěvku na péči. ▣

Požadavek úřadů na výměnu parkovacích průkazů

Již jsme Vás opakovaně informovali o povinnosti vyměnit do konce roku 2015 staré průkazy OZP za nové. Některé úřady v této souvislosti začaly vyžadovat současně výměnu parkovacích průkazu pro OZP s odůvodněním, že platnost vyznačená na novém průkazu OZP musí být shodná s vydanou parkovací kartou. Tento postup však není v souladu se zákonem, neboť neexistuje právní předpis, který by povinnost shody platnosti průkazů ukládal.

Dle ustanovení § 67 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, lze vozidlo označit parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením pouze v případě, řídí-li vozidlo nebo je-li ve vozidle přepravována osoba, která je držitelem parkovacího průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Přepravovaná osoba je povinna prokázat na výzvu policisty nebo strážníka obecní policie, že je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P podle jiného právního předpisu, který ji opravňuje k užívání vozidla označeného parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením. Ohledně platnosti průkazů tedy žádná pravidla stanovena nejsou.

Lze tedy uzavřít, že úřady práce určitě mohou doporučit osobám, které již obdrželi nový průkaz OZP, aby si zkontrolovali platnost svého parkovacího průkazu a v případě, že se již blíží konec platnosti, tento svůj průkaz včas vyměnili za nový; takovéto jednání však nemohou žádným způsobem vynucovat. Každý držitel průkazu si tedy musí sám sledovat konec platnosti svého parkovacího průkazu a eventuálně si včas zajistit jeho výměnu. Žádný právní předpis však nepodmiňuje platnost parkovacího průkazu shodným datem platnosti s průkazem

V Praze dne 9. 4. 2015-Zpracovala: Mgr. Eliška Ritterová, legislativní odbor NRZP ČR

Desatero komunikace s osobami se sluchovým postižením

1. Před rozhovorem s člověkem se sluchovým postižením navážeme zrakový kontakt. Pokud se na nás nedívá, můžeme jej upozornit lehkým dotykem na rameno, paži nebo předloktí, že s ním chceme hovořit. Zrakový kontakt udržujeme po celou dobu rozhovoru.
2. Každého člověka se sluchovým postižením se zeptáme, zda chce mluvit, odezírat, psát, nebo používat znakový jazyk. Otázku můžeme i napsat. Zjištěnou komunikační preferenci napíšeme na desky neslyšícího pacienta.
3. Odezírání bez pomoci sluchu není spolehlivá metoda vnímání mluvené řeči, dochází při ní často k omylům. Úspěšnost odezírání je velmi snížena při fyzické či psychické nepohodě. Odezírající osobě předem sdělíme téma hovoru. Mluvíme obrácení čelem k ní, naše tvář musí být osvětlena, nesmíme pohybovat hlavou nebo si zakrývat ústa. Dbáme na zřetelnou výslovnost a mluvíme volnějším tempem při zachování přirozeného rytmu řeči. Zdůrazňujeme klíčová slova. V případě potřeby opakujeme sdělení jinými slovy.
4. Při hovoru s nedoslýchavým člověkem nezvyšujeme hlas a nekřičíme. Zajistíme vhodné poslechové podmínky bez okolního hluku.
5. Doprovází-li člověka se sluchovým postižením tlumočnická či jiná osoba, vždy oslovujeme přímo člověka, se kterým jednáme, nikoliv jeho doprovod. O přítomnosti tlumočnicka si rozhoduje jenom sám pacient se sluchovým postižením. Má na tlumočnicka právo.
6. Člověku se sluchovým postižením předem vysvětlíme, jakou spolupráci od něj budeme potřebovat. 7. Důležité dotazy raději opakujeme a neváháme ani použít písemnou formu. U neslyšících uživatelů znakového jazyka je bezpečnější počkat na tlumočnicka.
8. Občas požádáme, aby nám člověk se sluchovým postižením svými slovy sdělil, co nám rozuměl (nikdy se neptáme, zda nám rozuměl). Ptáme se zásadně vždy po každém důležitém sdělení.
9. Při neúspěšné komunikaci máme na paměti, že jde o důsledek sluchového postižení. Proto k takovému člověku přistupujeme se stejným respektem a ohledem na důstojnost jako k člověku bez postižení. Neprojevujeme netrpělivost, neomezujeme komunikaci, ale snažíme se najít cesty, jak se vzájemně lépe dorozumívat.
10. Pro získání potřebných znalostí nestačí tento text, protože komunikační preference každé osoby se sluchovým postižením mohou být jiné. Proto je nutno projevit vstřícnost a ochotu přizpůsobit se dorozumívacím možnostem každého pacienta se sluchovým postižením.

Mgr. Věra Strnadová

OTÁZKY, ODPOVĚDI, INFORMACE

DOTAZ:

„Dobrý den, chtěla jsem se zeptat, jaké má možnosti vozíčkář, jemuž se rozbije vozík a on zůstane někde stát. Zda je nějaké telefonní číslo, kam se dá volat a jaké? Údajně prý může bezplatně využít služby linky 112; je tomu opravdu tak? Je služba zpoplatněna či nikoliv?“

ODPOVĚĎ

„Dobrý den, poruchy vozíku jsou základní věc...

Primárně by osoba měla volat servis firmy, která vozík dodala; pokud není schopen rozumně pomoci, skutečně je běžné, že handicapovaný volá buď svým známým či rodině (pokud mohou pomoci). Rozdíl je také v tom, zda se rozbil vozík mechanický či elektrický; ve druhém případě je samozřejmě obtížné vozík naložit do běžného vozu.

V rámci své dlouholeté praxe v poradenství jsme hledali různá řešení této situace a lze toto řešit jednoduchým způsobem:

Pokud se stane porucha na vozíku vozíčkáři v České Lípě, může se obrátit na Městskou policii- číslo 156. Na základě osobního jednání s velitelem Městské policie Č. Lípa Mgr. V. Jeníkem, Vám strážníci Městské policie velice rádi pomohou situaci vyřešit.

INFORMACE

DŮLEŽITÁ INFORMACE NEJEN PRO PŘÍJEMCE PŘÍSPĚVKU NA PÉČI

Pečovatelská služba Česká Lípa rozšířila cílovou skupinu o osoby se zdravotním postižením. Poskytuje služby v domácnosti klienta dle platného ceníku úhrad za úkony pečovatelské služby.

V rozsahu např.: osobní hygiena (v domácnosti klienta nebo ve Středisku osobní hygieny), příprava a podání jídla a pití, zajištění stravy, donáška, dovážka oběda, běžný nákup, zajištění chodu domácnosti, praní a žehlení prádla a jiné.

Podrobnější informace Vám poskytnou pracovnice pečovatelské služby na níže uvedených kontaktech nebo je najdete na webových stránkách: www.ssmcl.cz

Kontakty: Ladislava LAHNEROVA-vedoucí pečovatelské služby; tel.487 521 470, 736 483 071; e-mail: vedouci.dps@ssmcl.cz

Mgr. Lenka GRASSEROVÁ-sociální pracovnice; tel.:487 832 378;731 615 654; e-mail: socialni.pps@ssmcl.cz

ceník služeb k nahlédnutí v Komunitním centru.

TURISTIKA PRO VOZÍČKÁŘE

Na základě návrhu jedné z členek naší organizace- vozíčkářky se hledají další zájemci o turistiku mezi zdravotně postiženými- vozíčkáři. Zájemci mohou kontaktovat E. Zemanovou(723594459) nebo Z. Zahrádkovou(606161859).

HISTORICKÁ PŘIPOMÍNKA

Mnichovská dohoda

Mnichovská dohoda (označována také jako *Mnichovská zrada* či *Mnichovský diktát*) byla dojednána 29. září 1938 v Mnichově (ve všech jazykových verzích pak byla podepsána po půlnoci, tj. 30. září 1938). Zástupci čtyř zemí – Neville Chamberlain (Velká Británie), Édouard Daladier (Francie), Adolf Hitler (Německo) a Benito Mussolini (Itálie) – se dohodli, že Československo musí do 10. října postoupit pohraniční území obývané Němci (Sudety) Německu. Zástupci československé strany byli přítomni, ale k jednání samotnému nebyli přizváni.

Mnichovská dohoda byla završením činnosti Sudetoněmecké strany Konráda Henleina a vyvrcholením snah Adolfa Hitlera rozbít demokratické Československo, což bylo jedním z jeho postupných cílů k ovládnutí Evropy. Mnichovská dohoda je příkladem politiky ústupků, *appeasementu*.

Příčiny Mnichovské dohody

Již v roce 1932 prohlásil Adolf Hitler v Mnichově následující: *Českou pánev a Moravu a východní regiony na hranici Německa osídíme německými sedláky. Čechy vysídíme na Sibiř nebo do oblastí Volyně... Češi musí opustit střední Evropu.* Od roku 1933, kdy se nacisté chopili moci v Německu, bylo Československo ve vážném nebezpečí stran německé expanze, která měla své motivy politické (revizionismus), ideologické (nároky na bývalá území německé říše a expanze na východ), strategické (průmyslový potenciál českých zemí a jejich poloha). Tomuto nebezpečí se Československo snažilo čelit jak budováním silné moderní armády a pohraničních opevnění, tak i posilováním spojeneckých svazků se západními velmocemi (Francie) a nově i Sovětským svazem.

Naproti tomu Francie, hlavní spojenec Československa, neměla zájem o další krvavý konflikt s Německem, pokud by vítězství nebylo předem dostatečně pojištěno spojenectvím s dalšími velmocemi, především Velkou Británií a SSSR. Podstatnou slabinou těchto záměrů bylo, že vláda Velké Británie v té době považovala za hlavní nebezpečí pro Britské impérium Sovětský svaz.

Německé nároky vůči Československu pak byly před světovou veřejností vysvětlovány jako částečná náprava Versailleského systému, který nastavil Německu příliš tvrdé podmínky po první světové válce, a také naplnění přirozeného práva na sebeurčení pro etnické Němce v Československu. Skutečnost, že nacisté sami ve své zemi utlačují národnostní a náboženské menšiny a navíc že neplní sliby (nároky vůči Československu, stejně jako anexe Rakouska byly dříve kategoricky popřeny), byla přitom záměrně přehlížena. Důsledkem toho všeho bylo, že západní velmoci, na jejichž pomoc při obraně proti německé agresi československá vláda nejvíce spoléhala, měly spíše snahu se s nacisty dohodnout, a to i za cenu obětování Československa. Československo bylo připraveno se bránit, protože čekalo útok Hitlera (Němečtí generálové v čele s Ludwigem Beckem byli podle některých zdrojů připraveni v případě napadení Československa a vypuknutí války s Anglií a Francií zatknout Adolfa Hitlera).

Československo a jeho mezinárodní smlouvy

Československo mělo od roku 1924 podepsanou spojeneckou smlouvu s Francií, která garantovala územní nedotknutelnost republiky především proti případnému útoku ze strany Německa nebo Maďarska. Francie se však už v době vrcholících československo-německých sporů nebyla schopna vojensky postavit Německu. Sovětský

svaz byl sice smluvně zavázán bránit Československo, ale jen pokud se do konfliktu zapojí Francie. Zároveň však Československo dělilo od Sovětského svazu Polsko a Rumunsko, tedy státy, které odmítaly tranzit sovětských jednotek přes svá území. Malá dohoda byla zaměřena proti Rakousku a Maďarsku, nikoli proti Německu. S Velkou Británií nemělo Československo žádnou přímou smlouvu, ale Velká Británie byla podle Locarnských dohod povinna pomoci Francii. Úloha odporu proti Německu tedy závisela jen na Francii a na tom, jak se zachová její silnější spojenec, tedy Velká Británie. Britové prosazovali názor, že se má Beneš domluvit s Henleinem a vyjít sudetským Němcům vstříc. Francie byla naopak přesvědčena, že Henleinovým cílem není ve skutečnosti dosažení ústupků pro sudetské Němce, ale zničení Československa. Názory Velké Británie a Francie se tedy zásadně lišily, přesto nakonec společně vyzvali Československou vládu ke vstřícnosti k požadavkům sudetských Němců. Československá vláda se rozhodla ústupky učinit a začala přepracovávat svůj statut národností tak, aby do něj zahrнула reformy, které by mohly být provedeny v rámci ústavy.

Mnichovská krize

Hitler od roku 1933 pravidelně navrhoval Československu smlouvu o neútočení podle vzoru polsko-německé smlouvy, ale Beneš to opakovaně odmítl. Poté, co Československo uzavřelo 16. května 1935 pakt o vzájemné pomoci se Sovětským svazem, začalo být v německém tisku napadáno jako bolševické centrum ve střední Evropě. Neustávaly ani německé útoky na Československo jako stát, který pošlapává práva svých menšin. Beneš na nenávislné propagandistické útoky německého tisku reagoval tak, že označil otázku národnostních menšin za čistě vnitřní záležitost Československa. Vyjádřil také přesvědčení, že porozumění s Německem lze dosáhnout. Zároveň prohlásil, že Německo může být pro Československo nebezpečím, ale naopak to není možné. Edvard Beneš se snažil zabránit mezinárodní izolaci Československa a přesvědčoval západní mocnosti o tom, že případné ústupky Československa Německu by měly značný dopad na celou západní Evropu. Vzhledem k neuspokojivým vztahům Čechů a Němců přijala československá vláda 18. února 1937 *Program národnostní politiky*, kterým vyšla vstříc požadavkům sudetských Němců. S tímto dokumentem souhlasily všechny německé politické strany, avšak Sudetoněmecká strana (SdP) ho ihned zpochybnila a zavrhlá.

Dne 17. října 1937 došlo v Teplicích k zinscenovanému incidentu poslance SdP K. H. Franka s policií, při němž Frank bezdůvodně napadl a zranil tři policisty, což však bylo henleinovskou propagandou zneužito a vyloženo jako útok proti sudetoněmeckému poslanci (tzv. *Teplický incident*).^[6] Docházelo k neustálému stupňování sudetoněmeckých požadavků vůči vládě Československa, v jejichž pozadí stály zájmy Adolfa Hitlera. 20. února 1938 Hitler prohlásil, že mezi zájem Německa patří ochrana Němců v Rakousku a Československu.

V březnu následoval anšlus Rakouska a Československo se dostalo ještě do většího ohrožení. Anšlus Rakouska zároveň podstatně změnil teritoriální status quo vytvořený Versailleskou smlouvou, přičemž ke změně situace došlo bez souhlasu Společnosti národů.^[7] Západní mocnosti protestovaly pouze formálně, přestože byl narušen celý princip evropské bezpečnosti vytvořený po první světové válce.

28. března 1938 navštívil Konrad Henlein Adolfa Hitlera v Berlíně, přičemž Hitler Henleinovi deklaroval, že SdP musí předkládat takové požadavky, které budou pro československou vládu nepřijatelné. 21. dubna Hitler a německé vojenské velení rozpracovali podrobnější zásady plánu na útok proti Československu, který měl krycí název „Fall Grün“.

24. dubna 1938 Henlein na sjezdu SdP předložil *Karlovarský program*, který vycházel z jeho jednání s Adolfem Hitlerem. Tento dokument obsahoval i takové nároky, které byly z hlediska národnostního, z hlediska principů právního demokratického státu i z hlediska státní suverenity pro Československo nepřijatelné. V květnových a červnových volbách do obecních zastupitelstev získala SdP kolem 90 % hlasů německých voličů. 30.

května Hitler vydal podrobné válečné směrnice k útoku na Československo. Dne 30. června 1938 bylo čs. vládou schváleno znění tzv. národnostního statutu, který byl velkým ústupkem vůči sudetským Němcům, avšak i tento dokument byl SdP v duchu „doporučení“ Adolfa Hitlera odmítnut.

Československé pohraniční opevnění

3. srpna 1938 zahájil britský lord Walter Runciman pražskou misi, jejímž cílem bylo urovnat spory mezi československou vládou a německou menšinou, reprezentovanou SdP. Avšak i tato mise skončila bezvýsledně, protože SdP stále odmítala jakýkoliv kompromis. Počátkem září byl československou vládou schválen *Návrh o postupu jednání ohledně úpravy národnostních otázek*, který vznikl na základě přímých rozhovorů vyjednavců SdP, a který vycházel v zásadě vstříc většině požadavků Karlovarského programu. Tento plán přijala jak Runcimanova mise, tak část z umírněnějších předáků SdP, kteří uznávali, že plní většinu Karlovarského programu. Po Henleinových dalších jednáních s Hitlerem ale SdP 7. září vyprovokovala incident v Moravské Ostravě, jehož vedení SdP využilo jako záminku k úplnému a konečnému přerušení jednání s prezidentem a vládou. Dne 12. září 1938 na sjezdu NSDAP v Norimberku Hitler nevybíravě zaútočil proti Československu a proti prezidentu Benešovi, což podnítilo sudetské Němce k vyvolání puče. Nepokoje byly za dva dny Československou armádou i četnictvem potlačeny a vedoucí činitelé SdP uprchli do Německa.

Masová demonstrace před Rudolfinem v Praze (tehdejším sídlem Poslanecké sněmovny) 22. září 1938 za obranu Československa

15. září 1938 se sešel Adolf Hitler s britským ministerským předsedou Chamberlainem na Berghofu, kde Hitler žádal připojení českého pohraničního území k Německu. Chamberlain neměl námitek, upozornil jen na potřebu porady s Francií a s Runcimanem a na nutnost překonání „praktických potíží“. 16. září odletěl lord Runciman z Prahy a na zasedání britského zahraničního výboru podpořil Chamberlainovu politiku. 17. září byl Adolfem Hitlerem a Konrádem Henleinem schválen vznik Sudetoněmeckého freikorpsu, který zahájil svou činnost v noci z 19. na 20. září 1938 přepady československých celních a policejních stanic. Při těchto akcích byli stříleni jak příslušníci ozbrojených složek Stráže obrany státu (SOS) tak i civilní obyvatelstvo, a to převážně zbaběle ze zálohy. Celkem bylo zabito 110 Čechů a dalších 2029 jich bylo zajato a odvečeno do Německa.

Národnosti na území českých zemí podle sčítání lidu v roce 1910

Národnosti na území českých zemí podle sčítání lidu v roce 1930

19. září vyzvaly vlády Anglie a Francie československou vládu, aby odstoupila pohraniční oblasti s více než 50% německého obyvatelstva (podle posledního rakouského sčítání lidu v roce 1910, zjišťujícího národnost podle tzv. obcovací řeči) Německu. Československá vláda však tento požadavek odmítla.

20. září zaslalo vedení SSSR E. Benešovi telegram, v němž Stalin a další sovětsí činitelé potvrzovali, že jsou připraveni Československu pomoci.

21. září vyslanci Velké Británie a Francie předložili Československu ultimativní požadavky, na což vláda přistoupila. Toto rozhodnutí však vyvolalo v Československu demonstrace, které požadovaly, aby byl svolán parlament a aby byla ustavena vláda skutečné obrany státu. Téhož dne vystoupil na obranu Československa ve Společnosti národů sovětský ministr zahraničí Maxim Litvinov, který podrobil nátlak na ČSR velké kritice.

22. září se uskutečnila generální stávk, jejímž výsledkem byl pád Hodžovy vlády a nastolení úřednické vlády vedené generálem Janem Syrovým. Ve dnech 22. a 23. září probíhala jednání mezi Hitlerem a Chamberlainem.

23. září vyhlásila československá vláda všeobecnou mobilizaci a o dva dny později odmítla Hitlerovy požadavky.

26. září vyslal Chamberlain svého vyjednavče H. Wilsona k jednání s Hitlerem do Berlína.

28. září Neville Chamberlain upozornil v dopise Hitlera, že „vše podstatné může dostat bez války a bez odkladu.“ Zároveň požádal B. Mussoliniho o prostřednictví v mezinárodním jednání o německých požadavcích. Na Mussoliniho výzvu dal Hitler souhlas ke schůzce představitelů Německa, Itálie, Velké Británie a Francie, která se uskutečnila o den později v Mnichově.

Pohraniční oblasti Československa anektované Německem, Polskem a Maďarskem a proněmecký Slovenský štát, který vyhlásil nezávislost 14. března 1939

Dne 30. září brzy po půlnoci byla dohoda podepsána a předána vyslanci Mastnému, aby ji doručil do Prahy. Toho dne dopoledne zasedla na mimořádném zasedání československá vláda a po pouhých patnácti minutách jednání rozhodla (bez hlasování), že dohodu přijímá. Brzy poté podepsal generál Krejčí rozkaz potvrzující vydání území a již následující den započalo obsazování pohraničí Německem.

Podle § 64 Ústavy Československé republiky z roku 1920 mohl uzavřít mezinárodní smlouvu měnící státní území prezident Československé republiky pouze se souhlasem Národního shromáždění. Mnichovská dohoda byla přijata pouze vládou Československé republiky a prezidentem, nikoliv tedy Národním shromážděním, jak bylo podle Ústavy nutné.

Na protest proti podpisu Mnichovské dohody rezignoval např. náčelník francouzské vojenské mise v ČSR generál Louis Faucher nebo První lord admirality Duff Cooper, dohodu silně kritizovala taky Labouristická strana. Císař Vilém poslal z exilu gratulaci do Londýna královně Mary; spolu s ní si myslel, že dohoda odvrátí válku. Byl to jeho první dopis anglickým příbuzným od I. světové války.

Obsah Mnichovské dohody

Text dohody začíná preambulí: „*Německo, Spojené království, Francie a Itálie, vzhledem k dohodě, které již bylo dosaženo ve věci odstoupení území Sudet Německu, ujednali následující podmínky uvedeného odstoupení a opatření z něj vyplývajících, a touto dohodou se zavazují k učinění opatření nezbytných k jejímu naplnění.*“ Následuje osm odstavců, které popisují podmínky podstoupení území.

První a druhý odstavec určují, že vyklizení pohraničí započne 1. října a bude provedeno do 10. října, přičemž během něj nesmí dojít k ničení žádných existujících zařízení. Třetí odstavec říká, že podmínky vyklizení určí mezinárodní výbor, v němž budou mít své zástupce Německo, Spojené království, Francie, Itálie a Československo. Odstavec čtvrtý pak definuje čtyři pásma záboru, vyznačené na přiložené mapě, a data jejich obsazení německou armádou. V odstavci pátém a šestém je popsáno, jak a kdy mezinárodní výbor zajistí konání lidového hlasování na určeném zbývajícím území a na jeho základě rozhodne o konečné podobě pátého pásma záboru a nových hranic. Toto hlasování mělo být provedeno do konce listopadu, avšak Hitler již 5. října učil rozsah pátého pásma sám, a to na základě sčítání lidu z roku 1910. Zabrané území tak zahrnovalo všechny oblasti, kde byla v tomto roce nadpoloviční většina německého obyvatelstva.

Sedmý odstavec nařizuje zavedení opčního práva pro přesídlení do postoupených území nebo naopak pro vystěhování z nich. Podrobnosti opce pak měl určit německo-československý výbor. Poslední odstavec pak určuje povinnost československé vlády propustit z vojenských a politických jednotek všechny Němce, kteří si to budou přát. Zároveň jí nakazuje propustit všechny sudetoněmecké vězně zadržené za politickou trestnou činnost. Dohoda je datována 29. září 1938 (přestože byla přijata až po půlnoci) a podepsána Adolfem Hitlerem, Édouardem Daladierem, Benitem Mussolinim a Nevillem Chamberlainem.

Dodatky

Mnichovská dohoda obsahovala tři dodatky, které se týkaly mezinárodních záruk Československu v nově vzniklých hranicích, řešení problému polské a maďarské menšiny a dalších otázek. Součástí dodatků bylo i německo-anglické prohlášení o vzájemném neútočení a míru, v němž se doslova uvádí: „*My, německý Führer a kancléř a britský ministerský předseda, jsme dnes měli další schůzku a shodli jsme se v poznání, že otázka anglo-německých vztahů má prvořadou důležitost pro obě země a Evropu. Považujeme dohodu podepsanou včera v noci*

a anglo-německou dohodu o námořních silách za symboly přání obou našich národů nikdy již nejít do války jeden proti druhému.“

Obsazení území

Přestože se německá armáda připravovala na vojenský vpád do Československa (Fall Grün), možnost mírového obsazení pohraničí vyžadovala jiné uspořádání vojsk, a tak zábor Sudet provázely rozsáhlé manévry motorizovaných jednotek. Přesto však první oddíly překročily bývalou hranici hned 1. října ve 14 hodin. Mezi nimi a československou armádou byl udržován odstup dvou kilometrů, aby se předešlo incidentům. Hned následující den pak vstoupila na Těšínsko polská vojska. Již 3. října podnikl Adolf Hitler cestu po některých nově obsazených městech. Do 10. října (konkrétně 19 hodin) pak byla obsazena všechna území, jak předpokládala mnichovská dohoda. Zpočátku byla obsazená území pod vojenskou správou a 20. října byla předána do správy nově jmenovanému říšskému komisaři pro sudetoněmecké oblasti Konrádu Henleinovi.

Dopady na Československo

Neville Chamberlain oznamuje, že podpisem Mnichovské dohody „přinesl mír“

Československu byl výsledek jednání jen oznámen i přes to, že v Mnichově mělo svého zástupce – velvyslance Mastného, který měl tu smutnou povinnost oznámit výsledek jednání vládě. Po abdikaci prezidenta Edvarda Beneše byl zvolen novým prezidentem Emil Hácha.

V důsledku této dohody přišlo Československo o svá historická pohraniční území na hranicích s Německem, které náležely zemím Koruny české od středověku (jako náhradu za tato ztracená území poskytla Velká Británie Československu tzv. mnichovský úvěr). Docházelo k pronásledování německých antifašistů a Židů a k vyhánění Čechů, přičemž těm, kteří v pohraničí zůstali, odebrali Němci národnostní a některá občanská práva. Československo dále přišlo o soustavu pohraničních pevností, kterou začalo budovat až v roce 1935. Nutno také podotknout, že v Československu byla v té době všeobecná mobilizace, kterou vyhlásil předseda úřednické vlády gen. Jan Syrový, jenž byl jmenován poté, kdy vláda Milana Hodži podala demisi, po přijetí anglo-francouzské nóty, která jí nařizovala odevzdat Německu pohraniční území, tedy oblasti, kde žije víc než 50 % Němců.

Těsně před půlnocí 30. září odevzdala polská vláda vládě československé ultimátum, ve které požadovala značnou část Těšínska (tzv. Zaolzie), části Oravy, Spiše, Kysuc a Šariš. Československá vláda s ultimátem následující den souhlasila. K dalším územním ztrátám Československa došlo na začátku listopadu 1938, kdy ve Vídni skončila arbitrážní jednání o československo-maďarské hranici. Ve dnech 5.-10. listopadu muselo Československo odstoupit část jižního a východního Slovenska jakož i téměř polovinu Podkarpatské Rusi Maďarsku. Celkové ztráty pomnichovského Československa tak činily 41 098 km² a 4 879 000 obyvatel.

Zahraničně-politické dopady

Československým orgánům bylo ze strany Velké Británie a Francie dáno jasně najevo, že v případě napadení Československa vojsky nacistického Německa nebudou plnit své vojenské závazky a záruky, vyplývající z již dříve uzavřených spojeneckých smluv. Proto Mnichovskou dohodu začali českoslovenští politici a noviny označovat různými výrazy, např. *zrada Západu*, *O nás bez nás*, *Mnichov*, *Mnichovská zrada* a *zrada spojenců*. Na protest proti podepsání Mnichovské dohody rezignoval 1. lord admirality Duff Cooper.

Možnosti vojenské obrany

Polsko na základě ultimáta vojensky obsadilo a anektovalo východní část Těšínska

Československo dokázalo během 5 dnů shromáždit 1 128 000 vojáků a bylo připraveno se bránit. Německo ale po připojení Rakouska k "Třetí Říši" v březnu 1938 obklopovalo Československo ze severu, západu i jihu. Útok ze všech stran na západní polovinu státu by byl nejspíše zdrcující, což byl také jeden z argumentů, které padly při jednání o dohodě. Armáda by se musela pokusit stáhnout na Moravu, odkud by mohl být veden odpor maximálně po dobu několika týdnů.

Mobilizačního rozkazu neuposlechlo zhruba 126 tisíc mužů, z toho 100 tisíc Němců. Polovina československých Němců tak mobilizačního rozkazu uposlechla. Jednotky, kde Němci sloužili, nebyly většinou dislokovány v kritických oblastech nebo v první linii (obvykle týlové jednotky a zásobování). Překvapivě loajální se ukázali maďarští a rusínští odvedenci.

Přes očekávanou odvahu a bojovou rozhodnost Československé armády nemohla vojska společného státu dlouhodobě odolávat mnohem silnějšímu nepříteli. Nemohla okamžitě počítat s žádnou pomocí od SSSR, naopak musela počítat s tím, že Maďarsko a Polsko využijí jejího oslabení u svých hranic a pokusí se přizivit na německé kořisti. Diskuse o možnosti obrany budou pravděpodobně stále přetrvávat.

Poté, co Československo ztratilo své pohraniční opevnění, které podle Mnichovské dohody muselo vojsko do 10 dnů opustit bez toho, že by pevnosti poškodilo, nebylo pro německou armádu těžké zbytek státu obsadit. K tomu došlo 15. března 1939, kdy byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava (*Protektorat Böhmen und Mähren*) a na Slovensku o den dříve Slovenská republika.

Ekonomika a doprava

Příjezd německých vojsk do Sudet

Odstoupením pohraničních území Německu, Polsku a Maďarsku byla pozice Československé republiky značně oslabena. Země ztratila podstatnou část svého území, což znamenalo přetrhání dlouholetých vazeb, hlavně v ekonomice a dopravě. Musela být přeorganizována železniční síť, neboť některé do té doby hlavní železniční trati (přes Českou Třebovou, Český Těšín, či Košice) se nyní staly peážními, tedy vedenými přes cizí území. Byly vypracovány projekty nových tratí a stejně byl upraven i projekt první československé dálnice. Pátevní spoje nyní procházely přes Havlíčkův Brod, Vsetín, či Martin. Spojení s Podkarpatskou Rusí, které bylo vybudováno po vzniku republiky, bylo nyní na území Maďarska a bylo jej nutné opět vystavět.

Oblasti, které získalo hlavně Německo, byly průmyslově poměrně dobře rozvinuté a provázané se zbytkem Československé republiky, neboť se jednalo o souvislé území v podstatě již od začátků zprůmyslnění tehdejšího Rakouska. Hospodářská krize zasáhla právě tyto oblasti ale silněji než české vnitrozemí, neboť již na počátku 30. let se Sudety ekonomicky orientovaly na Německo, které bylo poměrně blízko. Ekonomický potenciál těchto oblastí mohla Třetí říše velmi snadno využít. Hůře na tom bylo již Maďarsko, které získalo hlavně území zemědělského charakteru.

Legalita a neplatnost Mnichovské dohody

Porušení mezinárodního práva

Odstraňování československých hraničních orientačních sloupů Sudetskými Němci

Neplatnost mnichovské dohody není vykládána jednoznačně. Důvodem pro nejednoznačnost výkladu jsou rozdílné pohledy znalců mezinárodního práva na donucení (zvláště protiprávní) a právní kontinuitu Československa.

K neplatnosti mnichovské dohody z hlediska mezinárodního práva lze říci, že byla vynucena pod nátlakem a pod hrozbou války, čímž byl ze strany Německa porušen Briand-Kelloggův pakt. Československo bylo tak postaveno do nevýhodné situace, buďto se podvolit mnichovské dohodě nebo riskovat válku v nevýhodné mezinárodní situaci.

Norimberský soud v 1946 prohlásil Mnichovskou dohodu za neplatnou, s tím, že trpí nedostatkem vůle, protože Německo v době jejího uzavření nemělo v úmyslu ji dodržet. K vyhrožování válkou lze poukázat na německý vojenský plán Fall Grün.

Dalším argumentem pro neplatnost mnichovské dohody je její vlastní porušení ze strany Německa.

Porušení československého ústavního práva

Z hlediska československého ústavního práva představuje postup přijetí mnichovské dohody porušení § 3 odst. 1 a § 64 odst. 1 bodu 1 ústavní listiny Československé republiky, podle kterých bylo možné měnit státní území republiky pouze se souhlasem Národního shromáždění a to ústavním zákonem. Prezident a vlády tedy nedisponovaly pravomocemi k přijetí mnichovské dohody.

Sudetští Němci v Chebu vítají Adolfa Hitlera

Čeští uprchlíci z pohraničí

Dohoda se může vykládat jinak z českého (resp. československého) či britského nebo německého pohledu. Především česká strana soudí, že dohoda je od samého začátku, tedy "ab initio", neplatná, německá strana uvádí, že Edvard Beneš neopouštěl Československo jako prezident, ale jako soukromá osoba a jistá mezinárodní právní platnost československé vlády existovala, jelikož ve válečném stavu se Československo či později Česko-Slovensko nemohlo nalézat dřív než po vypuknutí války. Společnost národů se měla právním stavem okupací okleštěné ČSR a následným vznikem protektorátu zabývat v září 1939, ale k tomuto jednání již vzhledem k událostem (útok na Polsko) nedošlo.

Postoje velmocí k neplatnosti Mnichovské dohody

Spojené království

Úporné snahy československé exilové vlády o „oduznutí“ Mnichovské dohody úzce souvisela s vytvořením konstrukce, že Československá republika byla ve válečném stavu s Německem již od září 1938, tedy celý rok před vlastním vypuknutím druhé světové války útokem na Polsko. Úplné zrušení dohody nebylo ve Velké Británii možné z důvodu neexistence retroaktivity v angloamerickém právu. Mnichovská dohoda byla ve Spojeném království považována za platnou, ale byla zneplatněna postojem vlády. Její „zneplatnění“ se opírá především o stanovisko ve výroku (viz precedens) premiéra W. Churchilla ze dne 30. září 1940, kdy v rozhlase

vyjádřil svůj úsudek: „*Mnichovská dohoda je mrtvá, neboť byla zničena muži bez skrupulí, kteří kontrolují osud Německa*“ 11. listopadu 1940 dokonce britské ministerstvo zahraničí potvrdilo, že sice není vázáno smlouvou z Mnichova, ale co se týká československých hranic, nechce hledat jiné řešení než to, které bylo na mnichovské konferenci nalezeno, k porušení této dohody a k jejímu zneplatnění došlo samovolně Německem dnem zničení či okupací okleštěné Československé republiky tedy 15. března 1939, ale výsledek dohody akceptuje. V podstatě Spojené království změnilo svůj postoj k Mnichovské dohodě až na pozadí atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha.

Spojené království prohlásilo dohodu za neplatnou 5. srpna 1942 s odůvodněním, že ji samo Německo porušilo už 15. března 1939, a tedy Spojené království již smlouvou též není vázané. 18. září 1990 britská ministerská předsedkyně Margaret Thatcherová prohlásila, že její země zklamala Československo svou účastí při podpisu Mnichovské dohody, a dodala, že na to vzpomíná s pocitem studu.

Francie

Francie podpis Mnichovské dohody odvolala 29. září 1942 a to podpisem generála Charlese de Gaullea. Toto odvolání je také podepsáno zahraničním komisařem Maurice Dejeanem a formuluje neplatnost od samého počátku tedy formulace je stejná jakou požadovala československá strana. Později došlo také ke vzniku československo-francouzské deklarace a to 22. srpna 1944. Zde je opět formulace o *neplatnosti od samého počátku*, (francouzsky nuls et non-avenus). Francouzské stanovisko vyvolalo protesty Polska, které po Mnichovu okupovalo Těšínsko.

29. září 1942 prohlásil Francouzský národní výbor dohodu za zcela neplatnou (nulitní). Podle Jana Němečka Francie (exilová vláda) neuznala žádné územní změny, ke kterým v roce 1938 došlo, a zavazovala se podporovat obnovu Československa v předmnichovských hranicích. Toto stanovisko potvrdilo po vzniku francouzské prozatímní vlády i společné prohlášení obou exilových vlád 22. srpna 1944, které prohlásilo mnichovské dohody se všemi jejich následky za „neplatné hned od jejich počátku (nul et non avenu)“.

Itálie

Opět stanovisko k dohodě, které zní nuls et non-avenus čili od samotného počátku. Italské stanovisko bylo nejvstřícnějším krokem odvolání mnichovské dohody a obsahovalo snad i prvky jakési omluvy za tento postoj (porušení svobody a celistvosti státu atd.). Italský kabinet ho vydal pod nátlakem spojenců. Tedy dne 26. září 1944 se vláda Itálie usnesla na stanovisku, které formuloval tehdejší kabinet takto: „*Italská vláda slavnostně prohlašuje, že pokládá od počátku za neplatné dohodu mnichovskou z 29. září 1938 a arbitrážní rozhodnutí Ciano-Ribbentrop, formulované ve Vídni dne 2. listopadu 1938, jakož i všechny ostatní akty, jež jakožto důsledek těchto dohod a rozhodnutí směřovaly ke škodě nezávislosti a celistvosti Republiky československé... před dějinami a před světem atd.*“ Italský kabinet, ale nekomentoval případ samostatnosti Slovenska a nijak se nezmiňoval o vzniku německého satelitu - Slovenského státu a jeho právním vztahu k Itálii, jelikož během slovenského dobrodružství byla podepsána řada smluv mezi Itálií a Slovenským státem a vedena různá koaliční jednání atd. Itálie mnichovskou dohodu uznala za neplatnou od samého počátku dne 26. září 1944.

SSSR

Ministr zahraničí SSSR (Molotov) 9. června 1942 potvrdil obnovu Československa v předmnichovských hranicích a pomoc v případném jednání s Polskem (opětovný spor o Těšínsko).

USA

Řešení Mnichova a německé otázky v ČSR dochází v USA až v letech 1942–1943, kdy vstupuje USA do druhé světové války. Dne 12. 5. 1943 Roosevelt prohlásil, že po válce musí být počet Němců v

Československu co nejvíce snížen. Dále se v květnu 1943 před Council on Foreign Relations v Chicagu vyjádřil prezident E. Beneš o nepopularitě transferů obyvatel, ale o její nutnosti v Československu, což povede k zachování míru.

Německo

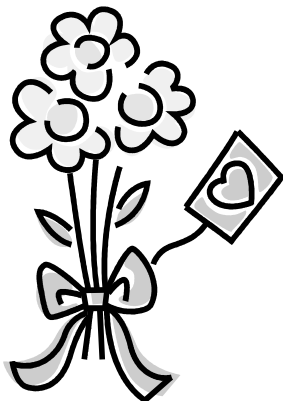
Nejsložitější situace panovala ohledně Mnichovské dohody mezi Československem a Německem, jelikož právní důsledky bylo potřeba řešit, navíc se dvěma státy. A to se SRN a poté se sovětským satelitem NDR. Problémy Mnichovské dohody v německém okruhu se měly vyřešit už při kapitulaci Německa, ale nakonec se situace zkomplikovala. Některé problémy:

- stanovení počátku válečného stavu, československá strana požaduje rok 1938, německá až září 1939: vypuknutí druhé světové války
- NDR v roce 1950 a 1967 prohlásila neplatnost dohody od samého počátku
- SRN stanovila 11. prosince 1973 nulitu mnichovské dohody a v mnoha bodech zastávala odlišný její výklad, problematický zde byl také březen 1939 jako krok nutný pro stabilizaci hospodářství, jelikož české země po ztrátě 25 procent území nebyly životaschopné atd.
- v roce 1997 mělo dojít k vyjasnění problematiky a vznikla Česko-německá deklarace.

V roce 1973 byla Mnichovská dohoda ve vzájemných vztazích mezi Německou spolkovou republikou a Československou socialistickou republikou prohlášena pražskou smlouvou za nicotnou a nulitní v souladu s touto smlouvou.

V letech 1968–1969 ji konference OSN o správnosti mezinárodních smluv prohlásila za neplatnou.

(Připravila Lenka Hrušková)

BLAHOPŘEJEME

Místní organizace tělesně postižených Česká Lípa přeje svým členům, kteří v průběhu listopadu a prosince 2015 oslaví svá životní jubilea zdraví, pohodu a spokojenost. Přání posíláme pp RNDr. I. Kupské, J.Dřevěné, J. Drahošovi, Bl. Bezděkové, M. Horáčkovi, J. Kotalíkové, V. Hegrovi.

INFORMAČNÍK- časopis MO TP a STP Česká Lípa, o.p.s. č.9-10- září 2015. Náklad 150 výtisků. Redakční rada: E. Zemanová, H. Erbenová, J. Branišová, Z. Zahrádková tel. 723594459, 606161859

Svaz tělesně postižených v ČR,z.s.-Místní organizace Česká Lípa, Školní 2213, 470 01 Česká Lípa

POZVÁNKA

Výbor Místní organizace tělesně postižených Česká Lípa zve své členy na členskou schůzi, která se **bude konat ve čtvrtek 3. prosince 2015 od 14.00 hod. v restauraci SKLENÍK na Slovance.**

Program:

- 1)Zahájení, volba zapisovatele a ověřovatele zápisu
- 2)Zpráva o činnosti za období leden-listopad 2015
- 3)Zpráva o hospodaření za období leden.listopad 2015
- 4)Zpráva revizní komise
- 5)Návrh plánu činnosti a rozpočtu na r.2016
- 6)Různé
- 7)Diskuse
- 8)Usnesení, závěr

Po skončení členské schůze následuje Mikulášská zábava. Hudební doprovod p.V. Měkota.

Na členské schůzi budete mít možnost zaplatit si členské příspěvky(100,- Kč; prosím mějte připravenou přesně tuto částku).

Za MO TP

Helena Erbenová v.r.

PhDr. Zdenka Zahrádková v.r.

Eva Zemanová v.r.

místopředsedkyně

předsedkyně

hospodářka